

NAŠ TEDNIK

KULTURNO-POLITIČNO GLASILO

2. leto

V Celovcu, dne 22. marca 1950

Številka 12

Bolna Evropa

Rak razjeda to staro ženo. Drobovje je načel in skoro se bo prigrizel do srca. Tedaj je Evropa bila. Za njo pride nova, mlada Evropa.

Evropa srednjega in novega veka je cvetela. Mlada germanska plemena so pospravila ostanke nekdanjega rimskega imperija, vstale so mogočne frankovske države, nemški cesarji so sklepali pogodbe s papeži. Avstrija je pod Habsburžani postopoma širila svojo moč in veljavo. Tik za Nemci so sledili Francozi in ob njihovem boku Angleži. Težišče kulturno razgibane, gospodarsko krepke in politično veljavne Evrope je bilo na zapadu. Nemški cesarji, francoski in angleški kralji so zapovedovali celini od severa do juga. Oprti na svoje ljudstvo, ki je bilo po krščanstvu prenovljeno, so ustvarili mogočne države, katerih oblast in veljava se je širila še na druge celine sveta.

Ta nekoč tako mogočna Evropa je danes izmzgana in oslajljena. Bacil materializma jo razjeda. Oddaljila se je od pravira svoje moči in hira, da izhira. Krvavela je v revolucijah, krvavela v dveh strašnih svetovnih vojnah. V strašni kratkovidnosti je postavila vso svojo moderno znanost v službo lastnega samoumora. Narodov se loteva čudna utrujenost, mladina nosi starikave poteze, nekoč cvetoče podeželje se prazni. Meščanstvo, nekoč nosilec kulture, se nahaja v razkroju. V dušah teh ljudstev pa kriči lakota po novi, lepši življenjski vsebini. Srcem se hoče nove svežine in mladosti. Spet se polnijo cerkve in se ljudje trgajo za dobre knjige, kliče se nazaj k naravi in v preprostost vasi. A telesa so po mehkužju modernizma izmzgana in zato ostaja le trohica dobre volje in veliko tihega obupa.

Pri tem procesu počasnega razkroja pa je najbridkejša, da si je bolna Evropa sama skovala orožje, ki ji zadaja zadnje udarce: komunizem. Rodil se je v senci zapadnega nihilizma in kapitalizma, proglasil mrtvo materijo za boga in si osvojil silo kot svoje orodje. Učeneec je nadkrilil svojega mojstra. V toliko slovanski le je, v kolikor ga slovanska ljudstva nosijo in trpijo z molkom. V plombiranem vagonu so pred dobrim tridesetletjem Nemci utihotapili njegovega proroka v Rusijo, da je iztrebil carizem. V neštetihi plombiranih in neplombiranih vozovih se sedaj vrača nazaj na zapad.

Nova, mlada Evropa bo vstala v ljudstvih, ki bodo spet nosila mlado, sveže krščanstvo. To morajo biti sveži narodi. Pri njih mora biti kmet zaljubljen v svoj grunt, rokodelc in obrtnik ponosna na svoje delo in svoj izdelek. Vasi morajo biti polne mladega drobiža, dekleta zarjavela od poletnega sonca, fantje večji objestno-veselega vriska. Tam mora biti žena visoko v časti in stare ljudi mora mladina obdajati z hvaležnostjo in spoštovanjem. Tam mora stati cerkev sredi vasi in duhovnik ne sme biti nikomur v spotiko. Nedelja mora biti ob začetku in koncu tedna in v ljudstvu za zavest, da prihaja sleherni blagoslov žitju in bitju od Očeta tam zgoraj. Tam mora meščanstvo narodu nositi resnično kulturo srca in razuma in se z njim povezovali v od vsega ljudstva očuvano in ljubljeno državo-domovino. Tam mora gospodarske stanove povezovati dejavna skupnost in občutje medsebojne zavisnosti. Tam mora vladati pravica pred silo, vse občestveno življenje pa mora obžarevati ljubezen, ki je odsev neskončne božje ljubezni, ki je za odrešenje človeštva iz teme darovala svoj največji dar.

V februarju leta 1896 je stal v lurski kapelici v Moskvi sivolasi ruski jasnovidec Vladimir Solovjev. Ob njem je bila njegova družina in kot priča Nikola Tolstoj. V žaru sveč je molil svojo izpoved k sv. Petru: „Ti nesmrtni duh blažene-

Rusija — Amerika

Bo li prišlo do nove razdelitve sveta?

Amerikanski zunanji minister Acheson se je v svojih zadnjih govorih v zapadnih predelih Združenih držav v smislu svoje parole o „totalni diplomaciji“ dotaknil osnovnih vprašanj med Zahodom in Vzhodom in pozval odločujoče može v Moskvi, da se z Ameriko sporazumeje v sledečih vprašanjih:

1. mirovne pogodbe za vse bivše vojne nasprotnike,
2. odtegnitev ruskih varnostnih čet iz vzhodnih evropskih držav in odstranitev vsakega videza pritiska na notranje razmere v teh deželah,
3. odkrito sodelovanje v okvirju Zdru-

ženih narodov v smislu čuvanja miru in mednarodne varnosti.

4. rusko ameriški dogovori o nadziranju atomske energije in omejitvi oboroževanja.

5. Rusija naj bi opustila podpiranje svetovno nazorno in politično po njih orijentiranih elementov, ki stremijo za nasilno spremembo režimov v drugih deželah.

6. Rusija v svojem območju zagotovi običajne diplomatske svoboščine vsem pripoznamim zastopnikom drugih držav.

7. Rusija naj zagotovi nepristransko poučevanje svojih državljanov o razme-

rah v drugih državah, predvsem v Ameriki.

Navedene točke kažejo, da je Amerika pripravljena sporazumeti se z Rusijo na podlagi dvostranskih dogovorov, katere je do sedaj Amerika odločno odklanjala. Jasno je, da je morala Amerika svojim zapadnim zaveznikom, ki jim ti dvostranski razgovori niso po volji, vsaj toliko ustreči, da postavi program, ki jim jamči, da morebitni sklepi ne bodo šli na njihov račun. Očividno pa je, če do pogajanj res pride, da bodo gornje točke ostale le lep osnutek, da pa bodo dejstva šla vseskozi na račun drugih dežel.

Amerika je po svojem posebnem poslanstvu dr. Jessup-u dala proučiti vse takozvane zaostale dele sveta, ki razpolagajo z ogromnimi do sedaj še ne izrabljenimi bogastvi. V teh krajih pa so socialne razmere take, da obstoja nevarnost za procvit komunizma. Jessup je prepotoval Indijo, Indokino, južno Korejo, Japonsko in Prednjo Azijo. Verjetno Amerikancem na podlagi teh ugotovitev kaže, da bi se izplačalo, razdeliti svet ter v svojem območju ustvariti možnost mirnega izrabljanja velikih bogastev. Amerikanci pa so se naveličali v teh krajih zajezevati komunizem z darovi, marveč so prepričani da gospodarski podvig tem krajem zagotovi boljše in zadovoljive socialne prilike. Ti kraji bi na ta način s svojim delom doprinesli k izboljšanju razmer in ne bo Amerika prisiljena z donosom svojega dela zalagati te velike predele sveta. Saj so tudi ameriškim možnostim postavljene meje.

Ruski odgovorni krogi se k tem vprašanjem še niso izjavili, pač pa je rusko časopisje in ruski radio o tem poročal.

Da so resni nameni v ozadju, potrjuje dejstvo, da sta se zadnji čas ponovno sestala ameriški zunanji minister Acheson in ruski poslanik v Ameriki g. Pan Juškin. Uradnih objav o teh razgovorih niso izdali, pač pa poučeni krogi trdijo, da so se razgovori sukali okoli teh vprašanj.

Te dni sta se sestala v Atenah v Grčiji ameriška poslanika v Moskvi in Beogradu. Verjetno tudi ta sestanek spada v priprave za nameravani sporazum. Saj ravno Jugoslavija v tem slučaju pride v kritični položaj, ker bi jo verjetno dodelili ruskemu vplivnemu območju. Kakor smo že na drugem mestu poročali predstavlja govor zunanjega ministra Kardelja nekaj odmev na te zakulisne dogodke.

Angleški državniki zaskrbljeni za obrambo in mir

Winston Churchill, vodja angleške konservativne opozicije, je v zadnji debati v spodnji zbornici o obrambi Anglije in atlantskih sil naglasil sledeče: „Ne moremo nuditi Nemcem nobenega poročila, da bi pri ofenzivi sovjetov ali njihovih satelitov ne bili pohojeni. Nemčija je sedaj razorožena in ni v stanju postaviti za obrambo svojih vzhodnih meja vojaške sile na razpolago.“

Ogromni okvir ruskih armad kakor njenih satelitov leži kakor strašanska megla nad nemškim narodom in zavezniki jim ne moremo nuditi nobene obrambe.

Mi jim ne moremo dati nobenega drugega poročila, kakor to, da se bomo vojne udeležili, ki se bi, ko bo evropsko civilizacijo zmlela, nedvomno končala s porazom sovjetov. Začela pa bi se vojna s komunističnim tlačanstvom zapadne Nemčije, in ne samo zapadne Nemčije.

Naglašam brez pridržka, da je izdatna obramba evropskih meja brez prispevka Nemčije nemogoča.

Bridko je, biti priča sedanje neodločnosti in vzeti na znanje malenkostno pričkanje, radi katerega do sporazuma med Francijo, Veliko Britanijo in Nemčijo ne more priti, kakor se je to zgodilo radi demontaže in procesov proti starim nemškim generalom.

Vse to gre v prid komunistične pete kolone v Nemčiji in poživlja nacizem, ki je samo nov pojav stare nesreče.

V debati v spodnji zbornici je ministrski predsednik Attlee zavrnil zgoraj prinešeno Churchillovo izjavo glede državne obrambe. Attlee je dejal: „Mi gremo z našimi zapadnimi zavezniki, z USA in Francijo. Naše stališče v tem vpra-

šanju je bilo jasno določeno. Moram naglasiti, da je to zelo svojevrsten poizkus, zgraditi enotnost demokratičnih narodov in zapadne Evrope, če Churchill stavi tak predlog v debati o državni obrambi. Njegove besede smatram za zelo nepredvidne in nepremišljene. K vprašanju atomske bombe je Attlee naglasil: „Mislim, da se motijo oni, ki menijo, da se nevarnosti atomske bombe moremo izogniti s tem, da se poslužujemo pravil kakšnega športnega društva. Jaz sem pač mnenja, da je tozadevna rešitev odvisna od miroljubnosti same. Ne verjamem pa, da bi se dala z obsodbo uporabe tega orožja nevarnost zaježiti.“

Naš najvišji interes je mir. Žalostna tolažba bi bila, vojno dobiti, z njo pa izgubiti celo evropsko civilizacijo. Vsakomur je znano, da Velika Britanija noče vojne. Ne verjamem, da bi katerakoli država želela vojno. Mogoče pa je, ustvariti v svetu takšno ozračje, da bo počasi vsak trdil, da je vojna neizogibna. To pa je sila nesrečno in nevarno mišljenje.“

V debati sami je nastal vtis, da je bilo celo konservativcem samim neprijetno, da je svet tako pozorno dal na tehtnico Churchillove besede. Vladni poslanci so posebno poudarjali, da so Churchillove besede nemogoče v času, ko obstoja med Francijo in Nemčijo napetost radi Posarja in so Francozi še vedno zaskrbljeni zaradi izkušenj z nemško vojsko.

Sedaj merodajne nemške stranke Zapadne Nemčije nikakor niso navdušene za misel, da bi šli Nemci za Zapad po kostanj v žerjavico.

Avstrijski parlament

V avstrijskem parlamentu se je v zadnjem tednu nadaljevala debata o državnem proračunu. Iz vse debate je bil razviden težak finančni položaj države, ki niti ne more pošteno plačati svojih uradnikov, niti ni kos najbolj perečim vprašanjem kot so to stanovanjsko vprašanje (gradnja novih stanovanjskih hiš), oskrba vojnih žrtev in dela nezmožnih, vprašanje brezposelnosti ter gospodarsko zdrava ureditev podražljenih podjetij, ki so po večini pasivna. Predlogov je bilo dovolj, konkretnih sklepov

ZITARAVAS

V nedeljo 26. marca 1950 je ob priliki zaključka gospodinjskega tečaja kuharska razstava. Vsi prisrčno vabljeni. — Otvoritev po sv. maši.

pa malo. Pri vseh zahtevah se je dvignil finančni minister in nakazoval pomanjkanje sredstev.

Za pozidavo stanovanjskih hiš je vlada zaprosila upravo Maršalovega načrta za 500 milijonov šilingov iz izkupičkov Maršalovega plana. S te strani so izjavili, da bi bili pripravljene dati posojilo 100 milijonov šilingov pod pogojem, da se vprašanje stanarine v državi uredi tako donosno, da se bo posojilo iz tega denarja tudi vrnilo. Parlament se s tem vprašanjem še resno ni bavil. Po vsej verjetnosti bodo prilike prisilile vlado, da bo sklenila spremembo postave o zaščiti najemnikov (Mieterschutz). To vprašanje že desetletja obsenčuje avstrijsko notranjo politiko. Socialisti so bili do sedaj proti vsaki spremembi tega zakona, ki je bil sklenjen po prvi svetovni vojni.

So širnem svetu

BELGIJA

12. marca t. l. je belgijsko ljudstvo z 58. odstotki glasovalo za povratek kralja Leopolda na prestol. Ker je večina za kraljev povratek majhna, se je kralj šel po dolgih posvetovanjih odločil za povratek v slučaju, da tudi belgijski parlament odobri njegovo vrnitev.

Socialisti, ki so glasovali proti kralju, so napovedali podvojeno aktivnost proti kraljevemu povratku. Povsod in posebnost pa v po Valoncih naseljenih krajih so izbruhnili štrajki. Liberalna stranka, ki je bila do sedaj v vladi, se je pričela ravno v tem vprašanju cepiti, ker so liberalni poslanci valonskega porekla proti kralju, liberalni poslanci flamskega porekla pa za kralja. Iz vlade sta izstopila dva valonska liberalna ministra in vlada je odstopila. S tem se zavleče sklicanje parlamenta in tuji opazovalci napovedujejo, da zna priti v tem času v Belgiji do notranjih nemirov.

Verjetno pa bo rešitev kraljevskega vprašanja dovedla do kompromisa in sicer v tem smislu, da se kralj Leopold vrne le kot privatna oseba iz Švice v Belgijo in se prestolu odpove v prid svojemu sinu princu Baudoinu.

RUSIJA

12. marca so se v Sovjetski zvezi vršile volitve v Vrhovni sovjet. Volili so v 16-tih zveznih republikah in sicer 1302 volilnih okrožjih. Volilno pravico so imeli vsi državljani, ki so nad 18 let stari. Volilna udeležba je bila zelo visoka in dosega skoraj sto odstotkov. Z 99 odstotno večino je bila izvoljena edina lista komunistov.

Stalina so v moskovskem okrožju izvolili soglasno. Po dosedanjih običajih so volitve zaključili s splošnimi veselici.

JUGOSLAVIJA

Zunanji minister Kardelj je 18. marca v parlamentu naglasil, da je Jugoslavija za mir in sožitje med narodi, da pa ob danih prilikah ne more biti nevtralna. Kardelj je obračunal ponovno s takozvanimi klevetami kominforma in grožnjami „sovjetskih imperialistov“. Po Kardelju se je Jugoslavija izrazila proti

razdelitvi sveta v dve vplivni sferi, ker so se zadnje dni pojavile vesti, da name-ravata Amerika in Rusija svet razdeliti v dvoje območji.

Na svetovno znani Planici so se pretekli teden vršile mednarodne tekme v smučarskem skoku. Pri teh tekmah je dosegal Jugoslovčan Poldo najdaljši skok 114 metrov. Ob tej priliki je tudi iz Celovca vozil posebni vlak z nad tri sto udeleženci.

FINSKA

Finski državni predsednik Paasikivi je poveril nalogo za sestavo nove vlade vodju agrarne stranke dr. Kekkonen-u. V vladi bodo zastopane razen stranke ministrskega predsednika tudi liberalna stranka in švedska ljudska stranka. Socialdemokratska stranka je vstop v vlado odklonila, ker Kekkonen baje namerava pritegniti tudi komuniste. Zaenkrat se vlada naslanja na 75 poslancev že omenjenih treh strank in v očigled temu naglašajo poučeni krogi, da vlada dr. Kekkonen ne bo dolgotrajna, ker ima samo 75 poslancev za seboj, medtem da število vseh skupaj znaša 200. Ministrski predsednik sam pa računa, da se mu bo v parlamentu posrečilo dobiti tudi podporo 33-ih poslancev konservativne stranke. Značilno za novo vlado je, da bo zunanje ministra stavila švedska agrarna stranka, to je pokret švedske narodne manjšine na Finskem. Silno važno mesto v državni upravi so torej na Finskem prepustili pripadniku manjšine in s tem dokumentirali dejansko enakopravnost obeh narodov v državi. — Koroško postopanje je v tem oziru popolnoma drugačno, tu je celo že znanje drugega jezika ovira.

Po poročilu ACA z Londona pa je britanski trgovski minister objavil, da sta Velika Britanija in Finska minuli teden sklenili trgovsko pogodbo. Po tej trgovski pogodbi naj bi se medsebojni blagovni promet zvišal in naj bi ne bil več navezan na uvozna in izvozna določila. Velika Britanija bo na Finskem dobavila les in lesne izdelke, in bo izvažala na Finsko premog, železo, volno, kemikalije, olje in tekstilije.

Besede in dejstva

V zvezi z občinskimi volitvami smatramo za potrebno, da vsaj sedaj po volitvah opozorimo svoje bralce na stvari, o katerih smo zavestno, čeprav težko molčali v zadnjih tednih.

Krščanska ljudska stranka je od vsega početka volilnih priprav zavzela jasno stališče in sicer povsod, kjer so dane krajevne prilike, samostojno na volitve ob sodelovanju vseh, ki z zdravo pametjo gledajo prilike in razmere. Ta načelna odločitev je bila potrebna, ker KLS nima nikakega povoda skrivati svojega imena in ker nam je ime samo že program. Tako so razumeli tudi naši zaupniki in volilci ta naš poziv in kjer so odločali v občini sami, tam tudi nikjer ni bilo za Slovence in katoličane nobenih težav.

Cela vrsta občin od Žvabeka, Blata, Bistrice, Libuč, Globasnice, Bele, Galicije, Rude, Šmarjete pri Velikovu in v Rožu, Radiš, Bistrice v Rožu, Sel, Št. Jakoba v Rožu je šla to pot in z uspehom. Po nekod so krajevne prilike zahvale posebnih korakov kot v Žitarevasi, v Skerjanu, v Bekštajnu in v krajih ob jezoci. Mi občinam nikjer nismo diktirali, marveč pustili povsod svobodno odločitev po krajevnih prilikah.

Ne bo gospode sekretarje opravičevalo še tako grdo obrekanje mož KLS, ker nimajo pokazati pozitivnih sadov svojega dela. Če pregledate in preberete celo vrsto števk „Našega tednika“, boste ugotovili, da smo v stvarnih člankih razkrivali razmere okoli premoženja Mohorjeve družbe v Celovcu, da smo obširno obrazložili šolsko vprašanje, da smo se bavili z gospodarskimi problemi našega kmeta in delavca in se lotili vseh drugih perečih vprašanj. Podobnih člankov boste v „Slovenskem vestniku“ zamenjali. Pač pa je imel „Slovenski vestnik“ dovolj prostora in časa, da je blatil vse, kar ni „napredno“, kar ni komunistično v njihovem smislu.

Slavenske oddaje v radiu

23. marca:

9.00—9.30 Poročila, pouk slovenščine, jutranja glasba.

15.00—15.15 Operetna glasba.

24. marca:

9.00—9.30 Poročila, zdravniško predavanje, glasba.

25. marca:

9.00—9.30 Oddaja za mladino: „Kaj nam povedo citre...“

26. marca:

7.15—7.30 Glasbeni jutranji pozdrav. 13.30—14.00 Stare slovenske pesmi poje moški zbor iz Ledenic.

27. marca:

9.00—9.30 Zanimivosti, pouk slovenščine, jutranja glasba.

28. marca:

9.00—9.30 Poročila, predavanje za gospodarje, jutranja glasba.

29. marca:

9.00—9.30 Poročila, predavanje za gospodarje, jutranja glasba.

Z Dunajskega spomladanskega velesejma

Letošnji spomladanski velesejem je najboljši med povojnimi. Zelo se je izkazala avstrijska industrija. Tudi število razstavljenih stvari je doseglo višek. V jeseni jih je razstavljalo 350 samo iz inozemstva letos pa 379; za 600 tvrdk, ki bi rade razstavile svoje blago pa ni bilo več prostora.

Kakšne posebnosti so bile na letošnjem velesejmu? Kakor vselej je bilo videti mnogo modnih novosti, ki so zanimali ženski svet. Otroci so prišli na svoj račun v dvorani, kjer so razstavljali prekrasne igrače. Posebnost na sejmu so bile tudi zlojlive postelje, ki so podnevi različnih oblik, ponoči pa si na njih imenito odpočiješ.

Zanimivo je bilo opazovati predelavo celuloze v tkanino. Tako v enem dnevu tovarna Lenzinger iz 45.000 kg celuloze izdela toliko tkanine, kolikor jo je potrebno za 150.000 letnih oblek.

Vredno si je bilo ogledati kmetijsko razstavo. Zelo veliko manjših novih strojev za pomoč pri kmetijstvu je bilo raz-

stavljenih. Tako različne črpalke, mlatilnice, kosilni stroji in sejalnice. Največ obudovalcev je imela mala kosilna priprava na električni motor 3 PS. Nadalje je bila na razstavi tudi pravcata kmetijska s hlevom in živimi kravami, katere molzejo na električni pogon in jim dovajajo krmo z nekako hlevsko železnico. V posebni dvorani so bile tudi statistike o begu delavnih moči z dežele. Saj od leta 1902, dnevno 12 oseb zapusti deželo.

Mnogo modelov za gradnjo, naselbine, surovine, material za zidanje so tudi razstavljali. Lepe in važne izdelke je imela tudi kemična industrija. Izmed naših sosednih držav naj omenimo razstavo Italije, Češkoslovaške in Madžarske. — Italija je naš važen odjemalec, saj 40% lesa za gradnjo in 80% mehkega lesa uvažajo od nas. Razstavljajo je 84 italijanskih tvrdk in sicer: stroje, sadje, pi-jako in tekstilne izdelke.

Obiskovalec je imel vtis, da industrija zelo napreduje, in da bi tudi politika morala iti vzporedno z gospodarstvom, če hočemo, da bo res kaj uspeha.

Dopis iz Španije

Zanimivo predavanje: „Trst in Slovenija“

(Iz Španije smo sprejeli sledeči dopis, ki ga objavljamo brez komentarja. Dopis sam kaže, da so slovenskim ljudjem težnje domovine tudi v daljni tujini pri srcu).

Pred kratkim je bilo na sedežu najvišje španske znanstvene ustanove „Consejo Superior de Investigaciones Cientificas“ v Madridu zanimivo predavanje z naslovom „Trst in Slovenija“. Predavatelj g. Koren France, ki bo v kratkem zagovarjal doktorsko tezo o internacionalizaciji Trsta, je na kratko podal zgodovinsko povezanost med Slovenijo in Trstom kot dvema enotama, ki sta bili politično in pa še zlasti gospodarsko vseskozi povezani v eno samo.

Predavatelj, ki so ga poslušalci lepo pozdravili, je svoja izvajanja znanstvenih podpril s številnimi citati in izjavami vplivnih političnih mož in še zlasti Italijanov, ki so kljub neobjektivnemu gledanju na razmere in položaj v Trstu vendar prišli do zaključka, da je Trst zanje tuja zemlja. Zgodovinska poveza-

nost, in to bi bil nekak izvleček in zaključek zanimivega predavanja, pa nujno zahteva, ne samo da se ne prelomi tradicija in loči Trst od svojega slovenskega zaledja, pa da se povezanost, ki je nekoč obstala in se organsko razvijala na obeh straneh, danes še poveča in dobi svojo pravno, to je državno obliko: Slovensko državo s Trstom.

Teza gotovo ni mogla biti po volji italijanskim poslušalcem, ki so se celo javili v debato, vendar niso želi nobenega priznanja, ker so se opirali samo na svoj nacionalni čut ali sentimento, če nam mogoče ta beseda more povedati kaj več, med tem ko je predavatelj z bogatim dokumentiranjem in prepričevalnostjo zares navdušil vse poslušalce.

Vsak komentar k predavanju bi bil odveč, lahko samo pozdravimo dejstvo, da na kakršenkoli način postanejo znane v svetu naše želje in zahteve po združitvi vsega slovenskega ozemlja s Trstom v samostojno državno skupnost. Zi. St.

Sodelovanja pri radijskih oddajah

Večkrat slišimo kritiko o slovenskih radijskih oddajah v Celovcu. Najbolj pogost je očitek, da vrtijo v radiu ene in iste plošče. Gotovo ima vsak pravico, javno izraziti svoje mnenje o oddajah. Vendar moramo pri tem vedno misliti na borna sredstva, ki jih ima slovenska radijska sekcija na razpolago. Z omejenim številom plošč se nastavljenici pri slovenskih radio oddajah trudijo, željam ljudstva kolikor je pač mogoče ugoditi.

Imeli bi pa lahko boljše oddaje, če bi sami kaj pripomogli do izboljšanja razmer v celovškem radiu. Manjka namreč aktivnega sodelovanja iz podeželja. V zadnjem času so se zbudili nekateri moški — in mešani zbori ter godci in nam pripravili par lepih, nepozabljivih trenutkov. Mislim, da bi res bilo mogoče, enkrat na leto nastopiti vsakemu pevskemu zboru. Če pomislimo, da pri oddajah lahko, kot deloma do sedaj, sodeluje šolska mladina, potem bi morali v 52 nedeljah, ki jih ima leto, res slišati samo lepe oddaje. Posebno pogrešamo, razen redkih slučajev, sodelovanje učiteljstva. Koliko lepega se more napraviti z mladino; seveda jo je treba za delo šele navdušiti. In mladina se da pridobiti. Zelo ugajale so nam slovenske oddaje, ki so jih priredile lansko leto srednje šole. Z raznimi deklamacijami, recitacijami in petjem je pokazalo dijaštvo na lepe uspehe pri pouku slovenščine. Zakaj bi z nastopi ne nadaljevali?

Če prideš ob kakšnem večjem prazniku, a tudi ob navadnih nedeljah v naše cerkve, v mnogih krajih slišiš lepo pete stare, cerkvene pesmi. Zakaj bi se ne

oglasili zopet enkrat po našem radiu tudi cerkveni pevski zbori? Kako priljubljene so velikonočne, božične in posebno Marijine pesmi! Ob nedeljah dopoldan prinašajo nekatere radio postaje cerkveno glasbo, povezano z mašo. Zakaj bi ne poslušali enkrat tudi v popoldanski oddaji tu in tam pesmi verskega značaja?

Med tednom nam zelo ugajajo predavanja za gospodarje, gospodarje in zdravniška predavanja. Zanimivosti se nam pa zdijo premalo domače in dolgočasne. Lepo bi bilo tudi, če bi se od nekod mogle dobiti kakšne nove plošče. Saj danes ne stanejo več toliko. Zelo priporočati moramo pa vsakemu pouk slovenščine, ki je sicer namenjen nemško govorečim, a je koristen za vsakega koroškega Slovence, ki ni imel prilike, se naučiti pismenega jezika. Pouku sledimo še posebno zaradi tega lahko, ker se vrši po slovenski vadnici, ki jo je založila Mohorjeva družba v Celovcu.

Zavedajmo se, da nas tudi po oddajah v celovškem radiu lahko sodi vsa svetovna javnost. Mi sicer ne pojemo v prvi vrsti za druge ampak za naše ljudstvo na Koroškem. Vendar ne pozabimo, da lepo pesem vsak rad sliši in če je peta tudi v drugem jeziku, kot ga govori poslušalec. Melodija pove veliko, način petja in kakovost prav tako. Tudi po teh oddajah nas drugi ocenjujejo.

Vi, zlasti pevec in mladina ste dolžni, da sodelujete pri oddajah, da bodo res izdelane, lepe in vredne poslušanja in jih bomo vsakokrat z veseljem in nestrpnostjo pričakovali.

Pri nas na Koroškem

ST. VID V PODJUNI

V torek, dne 7. III., smo pokopali Ravnjakovo mater iz Pogrč, Marijo Hobel. Prezgodnjo smrt šele 53-letne je povzročila srčna bolezen. Ogromna udeležba pri pogrebu je dokazala splošno priljubljenost blage pokojnice. Zaradi odsotnosti domačega župnika s strani gospos in Kamena opravili pogrebne obrede in v ganljivem nagrobnem govoru orisali bridkosti polno življenjsko pot pokojnice, njen čisti značaj in njeno globoko krščansko prepričanje. Domači moški zbor ji je pel žalostinke. Ubogi otroci, ki so, po večini še mladoletni, tako zgodaj zgubili svojo mamo! Hudo jo bodo pogrešali. Bila jim je dobra in skrbna mati. Vzgojala jih je k skromnosti in pridnosti, posebno pa jih je navajala k brezpogojni vdanosti Bogu in Cerkvi in tudi k priskrbi ljubezni in zvestobi do naroda. Dva sinova sta ji padla v boju za svobodo. Vsa leta je bridko žalovala za dobrima fantoma. Zdaj je šla za njima in zapustila možu sedem neoskrbljenih otrok. Vsi iskreno sočustvujemo z Ravnjakovim očetom, ki mu je smrt iztrgala še drugo ženo. Naj Bog tolaži njega in otroke, ki nimajo več ljube matere. Rajni mami pa naj sveti večna luč!

GORENCE

Ob grobu Umeka Francija

V torek 28. februarja je umrl na svojem domu, v krogu svoje ljubljene družine Umek Franc, p. d. Buchbauer, kmet v Šmiklavžu. Pokopali smo ga naslednji petek ob obilni udeležbi sorodnikov in prijateljev na šmiklavškem pokopališču. Pogrebne obrede in sv. mašo za rajnim je opravil njegov svak, častiti gospod Štefan Hanzl, kaplan v Volšperku.

Z rajnim Umekom Francijem lega v prerani grob že tretji sin iz ugledne Buchbaurove družine. Dva brata sta že prej umrla radi nesreče, ki ju je tudi doletela pri izvrševanju svoje stanovske dolžnosti. Kakor prva dva brata tako je tudi Franci skoro gotovo umrl za težko poškodbo na želodcu, katero je dobil prav tako pri izvrševanju svojega poklicnega dela.

Človek se nerad loči od sveta. Saj nas toliko vezi navezuje na ta svet. Tudi rajni Franci bi še rad živel, saj je dopolnil komaj dobrih 52 let. Zavratna rakova bolezen se je zajedla že tako globoko v telo, da kljub najskrbnejši zdravniški negi, ni bilo nobene pomoči več. Tudi mi prijatelji Francijevi, ki smo ga že par leti gledali na zunaj sicer zdravega in močnega, nismo mogli slutiti, da je že tako blizu groba. Tudi Franci sam je še upal, upal prav do zadnjega, da se mu posreči premagati zavratno bolezen, toda neskončno modri Bog je sklenil drugače. Utrgal je Franciju življenje, kakor se utrga v jeseni zreli sad z drevesa in ga vzel k sebi v nebesa. Človeške misli niso božje misli, človeški načrti niso božji načrti.

Dragi Franci! Vsak, ki je čul o tvoji smrti je dejal: „Lepo je bilo Francijevo življenje. Ljubil je Boga, ljubil svojega bližnjega!“ Molitev ti je bila prva ne samo zasebno doma, v krogu svoje družine, ampak tudi zunaj v javnosti, v cerkvi. Kot zares krščanskega moža smo te videli vsako nedeljo pri sv. maši in skoro da tudi vsak mesec pri sv. zakramentih. Vemo, kako težko ti je bilo zadnja dva meseca pred smrtjo, ko si čul nedeljski zvon, pa nisi mogel iti k sv. maši. Vse življenje si bil trdno povezan z Bogom, zato si hotel to zlato vez ob koncu svojega življenja še bolj utrditi. Vdan v voljo božjo si dober mesec pred smrtjo otroško pobožno prejel vse sv. zakramente za umirajočega. Vedel si, da ne boš vzel s sabo v večnost drugega kakor Boga. Zato ti je Bog izkazal tudi to poslednjo milost, da si v zadnjih dneh pred smrtjo še 10 krat lahko prejel evharističnega Boga v svoje srce.

Dragi Franci! Ker si bil Bogu zvest, si bil zvest tudi sveti Cerkvi. Iz tvojih

ust ni bilo nikdar slišati, da bi klevetal Cerkve, ali da bi grdo zaničljivo govoril o papežu, o škofu ali o duhovnikih. Dolžni cerkveni davek si vsako leto brez vsakih opominov lepo sproti poravnal. Pri upravi tukajšnjega cerkve in nadarbinskega premoženja si vselej, zadnja leta pa še kot svetovalec, rad pomagal s svojim svetom, praktično skušnjo pa tudi drugače.

Pa ne samo Cerkvi, ampak tudi vsakemu človeku si rad pomagal, če si je mogel. O Tebi je šel glas po fari: „Buchbauer rad pomaga, če le more!“

Tudi Tvoje zasebno družinsko življenje je bilo lepo. Vsej družini si vselej dajal lep zgled molitve in dela. V Tvoji hiši se je redno moralo moliti in k maši hoditi. Razmerje do Tvoje žene je bilo lepo. Med Teboj in med Tvojo ženo je vladala prava kršč. ljubezen, kakršne je danes bolj malo na svetu. Saj je še par dni pred Tvojo smrtjo dejala Tvoja žena o Tebi: „V zakonu sva se lepo razumela. Nikoli ni prišlo med nama do kakih resnejših preprirov ali nesoglasij. In mesto, da bi letos ob 10 letnici najine poroke zak. ljubezni obnovila in poglobila, bo moral iti Franci v prezgodnji grob!“

Posebno težko, dragi Franci, si se ločil od svojih dveh nedolžnih otrok. Vzgojal si ju s pravo kršč. ljubeznijo v strahu božjem. Večkrat si dejal, ko si že čutil, da Ti stopa smrt za vrat: „Ne bi bilo tako težko umreti, če ne bi imel še tako majhnih otrok. Skrbj me, kako bosta siroti odraščali in živeli brez očeta!“

Dragi Franci! Ker si ljubil družino, Te je tudi družina ljubila. Ljubila Te je žena, ljubila sta te otroka in ljubili so Te tudi posli, ker si bil z njimi dober in jih nisi nikoli preobkladal z delom.

„Kdor rad moli, ta tudi rad dela!“ Po tem reku, si tudi Ti, nepozabni Franci vse življenje ravnal.

Težko je bilo delo pri Buchbauru za časa Tvoje mladosti, ko je bilo v družini veliko otrok, povrhu tega pa je bil oče še težko bolan. Zato so morali vsi otroci trdo delati. Rajni Franci je bil zmeraj pri trdem in težkem delu poleti in pozimi. Že težko bolnega smo Te videli tam v jeseni, kako z največjimi težavami spravljaš domov zadnje jesenske pridelke. Poln hreneneja do življenja, do novega ustvarjanja in dela si že zadnje leto zbiral in pripravljaj potreben gradbeni material, da si boš še v letošnji pomladi popravil hišo. Bog pa je sklenil drugače! Mesto slabe zemske hiše, Ti je pripravil za Tvojo zvestobo božjo hišo gori pri sebi v nebesih.

Vse te lepe načrte Ti je nebeški Gospodar prekrizal, ko Ti je zaklical: „Zvesti Franci! Ker si mi bil v malem zvest, Te bom postavil čez veliko!“ In v resnici! Prejel si plačilo od Boga za veliko svojo ljubezen do Boga in do bližnjega.

Dragi Franci! Ob Tvojem prezgodnjem grobu, se Ti najprej zahvaljujemo za vse velike dobrote in žrtve, ki si jih storil komurkoli v življenju. Vsi te pa lepo prosimo: „Posreduj pri Bogu za svojo družino: za ženo, otroke in za nas vse, da Te bomo v Tvojem lepem in čistem življenju vselej mogli posnemati in nekoč se sniti s Teboj v nebesih, pri Bogu.“

Vsem žalujočim svojcem, ženi, otrokoma pa tudi vsem bratom in sestram in vsem daljnim sorodnikom pa želimo, da bi jih v veliki žalosti tolažil neskončno dober in pravični Bog.

ŠMIKLAVŽ

Smrtna nesreča

V torek 14. t. m. popoldne se vračala domov iz Labuda, kjer se je mudila po svojih opravkih, gospa Kužnik Katarina, poročena s Kužnikom Francem iz St. Radegunde na Gorenjčah, na svoje stanovanje k „Drauwerku“ v Drumljah. Med potjo se ji je ponudila ugodna prilika, da se lahko pelje domov s tovrnim autobusom. Kužnikova je hitro izkoristila dano ji priliko, posebno še, ker

je imela s sabo oba svoja otroka. Nesreča pa je hotela, da je tri in polletna Hermina, ki je sedela v kabini na soferjevi levi strani med vožnjo odprla vrata in tako nesrečno padla pod kolesje (avtobusa), da je bila na mestu mrtva. Malo Hermincino smrt pokopali v skupnem Kaušlarjevem grobu na pokopališču v St. Radegundi na Gorenjčah. Težko prizadetim staršem, posebno še neutolažljivi materi izrekamo globoko sožalje. Tolaži naj jih vesela misel, da je nedolžna Hermince že med nebeškimi krilati.

ST. ILJ OB DRAVI

Komaj smo končali pust z vsemi žentovanji, plesi in hrupom, nam je post pokazal nadvse drugo stran, samo žalost in nesrečo in zato moramo danes poročati res samo žalostne stvari. 27. II. je prva umrla mlada žena Magdalena Šternik v Deščicah, dolgo je že bolehal na neozdravljivi bolezni, ali kako težko je umreti mlad in pustiti štiri neoskrbljene otroke, ki ne morajo verjeti, da bi mame ne bilo več. Isti dan je tudi umrl v Ločah Florijan Čajnik. Ni bil več tako mlad in celo življenje mu je bilo — delaven dan. V sredo 1. III. smo oba položili k zadnjemu počitku na pokopališču v Ločah. Eno uro pozneje se je peljal k zdravniku, ker se ni počutil povsem dobro. Filip Režaj, p. d. Zlosar na Rovah; medpotoma se je hotel malo pokrepčati in ker je bilo še zgodaj za k zdravniku

je zavil v gostilno Lach na Žopračah. Komaj se je dobro ušel, mu pride slabost in hitro došli zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt. Bil je šele 57 let star, tudi izseljen in sedaj si je kolikor toliko opomogel in bi malo lažje živel. Bil je to mož, da jih je malo med nami, pošten, veren, pravičen, dober do vseh in mnogo revežev ga bo zelo pogrešalo, bil je skoro od mladosti pevec šentiljskega zbora in še v jutro prej si je pel — žalostinke — kot bi slutil, da bo umrl. Zapusča ženo in tri že kolikor toliko odrasle otroke. Pevski zbor mu je zapel na domu in na grobu v soboto, ko smo ga spremljali ob ogromni udeležbi na zadnji poti v St. Ilj. Že 5. III. so umrli na Klopeah stara Hojovcava mati in četrtak potem Georg Wiegela v Ločah, znan kot vodja poznane „Wiegela-Kapelle“ oba sta doživela približno 80 let. Vmes se je prišlo sporočilo, da je umrl v ruskem ujetništvu J. Grünaga, mož Payhove Micije, ki stanuje pri Čiznarju Podjerbergom. Tako nas smrt še nikoli ni obiskala. Zadalja je globoke rane v družinah. Bog daj rajnim večni mir in pokoj, ostalim naše iskreno sočutje in sožalje. Da pa nesreč ne bi bilo konec, je v petek 10. t. m. pogorelo gospodarstvo poslopje pri p. d. Ježepu v St. Ilju z vsvo krmno in novimi stroji. Živino so rešili, vzrok požara je še nepojasnen. Res pridejo na tega mladega, pridnega gospodarja tudi vse težave in bridkosti.

Izpod božjega groba

ZAHVALA MLADINI IN PROŠNJA

Ko sem gledal na praznik sv. Treh kraljev zares lepo igranega „Divjega lovca“, mi je prišlo na misel vse, kar so naša dekleta in fantje že storili po vojni na kulturnem polju. Koj, ko je odlezel led hitlerizma, že so postavili na oder Finžgarjevo „Verigo“. Vsebinska je poučna in resna. Svesti si uspeha, so segli po naši najlepši drami „Miklova Zala“. Skoraj nimam primernih besed, da bi z njimi opisal to uprizoritev. Že se je dvignil tudi vihar nasprotstva zoper to kulturno lastnino, pa to je le znamenje, da je tudi nasprotnik to prosvetno vrednoto spoznal, kajti slabega sadja se tudi ose ne lotevajo. Še je šel čez oder „Deseti brat“. Sledila mu je „Lepa Vida“.

Kdor pozna naše igre, ve, da je naša mladina jemala iz najboljših virov in jih poklanjala svojim sorodnikom, ne glede na to, da je uprizoritev takih iger mnoge težja, kot uprizoritev plitvih stvari. Okolica pa je vedela in ve tudi ta trud ceniti. Vselej je napolnilo naše ljudstvo prostrano telovadnico pliberske šole, ali pa je bila že premajhna. To vam je bil, dekleta in fantje naši, gotovo dokaz hvalečnosti za vaše nesebično delo, katero le malokdo zna in ve prav ceniti. Morda se veličine, pomena in odgovornosti vašega dela niti sami ne zavedate popolnoma. Draga mladina, ki še slediš klicu višjih idealov, pogledj malo okoli sebe: kako postaja svet plitev! V naše vasi sili trohljivi duh mesta. Mladina sega po lažnivih in gnilih romanjih, obisk kina ji je postal vsakdanji kruh, ali še skoraj več. Ples jim je v navadno razvedrilo. Če bi vse to stalo samo težko prislužen denar, bi bilo že predrago in preusodno. Neprimerno večja pa je izguba na dušni strani teh nesrečnikov, ki pijejo iz pogubne čaše in mislijo, da dosega zvezde in v svoji omotici ne vedo, da so to le tleče saje iz dimnika, ki že naslednje jutro leže kot črni madeži po snegu. — In vi morda, ko se sestanete, da preudarite, katero kulturno delo in kako bi se tega dela oprijeli, čutite težo, katero vam nalaga ta vzvišeni cilj in se vam morda ob pogledu na plitve značaje zazdi, da je vse višje nesmisel in čemu napor, ko drugi žive kakor brezskrbni in brezvestni metulji. K temu zadnjemu vam bodi danes izrečeno: Vsak poedinec, vsaka družba in vsaka vas vtisne svoj pečat svojemu bližnjemu. Tudi ti, dekle ali fant, hočeš-nočeš, vtisneš svoj pečat svoji okolici in svojemu vrstniku. Fant, če si metulj, ki letaš od cveta do cveta, boš imel mnogo posnemalcev. Vtisnil jim boš svoj pečat na njihovo čelo. Ako pa se boš kakor orel dvignil v višine, nad vse plehko, boš imel manj semišljenikov. A tvoj pečat bo dragocen. — Dekle, če boš bahata roža na vrtu in boš s svojim cvetom in vonjem omamljala okolico, dala boš svoj

pečat in četudi se boš morda v kratkem brez sadu osula. Dala pa boš svoj žig tudi, če boš preprosta in skrivnostno dišča, kakor vinska trta ob cvetu in času sadu. Ni torej tako brezpameten, posebno mlad človek ne, ki oblikuje v dobrem svojo okolico.

Mladina! In tudi v bodoče boš dajala, hote ali nehoti, svoj pečat. Od Tebe je in bo odvisna Tvoja okolica. Kakšen pečat boš dajala? Izberi! Vidva, starejša brat in sestra, odgovorna sta za značaj svojih mlajših bratov in sester. Dekle! Odgovarjala boš pred Bogom, pred okolico in narodom za značaj Tvojega dekliskega in ne nazadnje fantovskega sveta. In Ti fant! Ni li Tvoja dolžnost da stojiš s Tvojim vzgledom kot luč pred Tvojo sosestro!

Vam, dekleta in fantje, ki ste dozdej delali in žrtvovali velik del noči, srčna zahvala! Tudi pustna prireditev v Breznikovi hiši je dokaz, da še imate smisel za pošteno veselje. V zadnjih tednih pa ste pridno obiskovali živalni tečaj v Vidri vasi in v Dobu. Razstava, ki ste jo imele, je bila dokaz Vašega pridnega dela.

Draga mladina pliberske okolice in mladina našega slovenskega Korotana sploh! Izrabi priliko, ki se Ti nudi, jo in nabiraj si znanja za Tvoj bodoči poklic! Pomlad prihaja in z njo veliko dela. Pa vendar ne pozabi na Tvoje duhovno in duševno poslanstvo! Starejši zapuščajo Tvoje vrste, bodisi da si izvolijo zakonski stan ali gredo v tujino, ali pa radi poklicnega dela ne morejo več vseh moči posvečevati delu v Tvojih vrstah. Zato si moraš poiskati mlajše sestre in brate, ki zapuščajo šolo.

Mladina! Čaka Te oder, čaka Te naša pesem in čaka Te naš cerkveni farni zbor! Fantje! Naj zopet zadoni Vaša pesem pod lipo na vasi! Ne bodo Vam hvala ležna samo dekleta za oknom, temveč tudi stari dedki in babice si bodo utrnili solzo ob spominu na mlada leta. Čaka Te tudi delo, da gojiš dušno življenje bratov in sester, ki iščejo pravo srečo drugod. Vera in narod. Ti dve svetlinji, bodita Ti dragi in izkaži se vredno, sedanja mladina. Tvojih prednikov, ki so pustili raje življenje, kakor Boga, narod in svojo zemljo!

Na delo, ker kratki so dnevi, a delo in trud naj Ti Bog blagoslovi!

NAROČNIKOM V INOZEMSTVU

V inozemstvo bomo list pošiljali posameznim naročnikom mesečno le enkrat (tedaj vse številke). Če pa ima kdo naročenih več kot en izvod, bomo pošiljali sproti vsako številko. Zaradi zelo zvišane poštnine v Avstriji smo bili prisiljeni naročnino za inozemstvo zvišati na 60.— šilingov ali 2 dolarja, letno.

Na kar pri živini večinoma pozabljamo

Proti koncu zime se večkrat dogodi, da goveja živina težko hodi, živali polegajo več kakor navadno, živali nerade zrejo in hujšajo, včasih pa hujšajo tudi, če dobijo in tudi pojedjo isto količino krme kakor navadno. Mlada živina in tudi voli za pitanje večkrat kar na enkrat prenehajo pridobivati na teži. Krave pri isti krmi izgubljajo na mleku tudi do dva litra na dan.

Ko živali opazujemo in preiščujemo, kaj bi bilo vzrok tem pojavom, ne moremo opaziti nobenih posebnih bolezenskih znakov. Ako pa živali le še bolj natančno opazujemo, bomo končno opazili, da imajo vse te živali izredno dolge parklje. Živali se pozimi skoraj nič ne gibljejo in zato se tudi parklji ne obrabijo, neprestano pa rastejo. To je ravno tako, kakor da bi si mi celo zimo ne porazili nohtov na rokah in nogah; saj bi tudi težko hodili.

Živali, ki mora stati dan za dnevom na dolgih in prerastlih parkljah, povzročajo to velike bolečine. Zato ni čudno, da se večkrat skoraj boji vstati in raje ne žre, četudi je lačna, kakor pa da bi neprestano čutila bolečine na nogah. Ako spomladaj vprežemo vole, ki so stali celo zimo v hlevu in so jim močno narastli parklji, voli težko hodijo in seveda še od daleč ne morejo opraviti toliko dela, kakor voli, ki imajo parklje od hoje že obrabljene ali pa primerno prirezane.

Živali, ki imajo slabo negovane ali pa sploh nimajo negovanih parkljev, imajo večjo potrebo po krmi in gre ravno zaradi stalnega občutka bolečin velik del krme in hranilnih snovi nekako v izgubo, krma se torej nezadostno in nepopolno izrablja.

Zanimivo je, da se mlečnost pri kravah, ki imajo slabo negovane parklje, zmanjša za 10% pa tudi za 20% na dan. To ni samo navadno pripovedovanje, ampak je resnica, ki so jo ugotovili švicarski živilorejci z natančnimi poizkusi. Pri teh poizkusih so ugotovili, da je znatna razlika med zdravimi kravami in med kravami, ki so imele popolnoma negovane parklje, vsaj dva litra mleka dnevno. Ako računamo, da imamo tako samo na mleku dnevno po dva šilinga izgube, bomo videli, kako velike važnosti je pravilno negovanje parkljev, četudi se nam mogoče na prvi pogled to mogoče dozdeva malenkostna zadeva, ki ni vredna naše pažnje.

Pri volih za pitanje in pri mladi živini, pri kateri ne pazimo na pravilno rast parkljev, znaša primanjklaj na prirastku teže do en četrtil kilograma dnevno. Tudi pri tem si lahko sami izračunamo, kakšna škoda nam more nastati tekom tednov in mesecev.

Še posebej je važno skrbeti za zdrave parklje pri plemenskih bikih. Plemenške živali, ki imajo slabe parklje, so za plemenitev manj sposobne in včasih sploh popolnoma nesposobne. To pa je tudi razumljivo, saj jim slabi in bolni parklji povzročajo v zadnjih nogah pri vsakem zaskočenju naravnost bolečine. Tako morejo še mlade in drugače popolnoma zdrave živali postati za plemo nesposobne, kar je spet velika gospodarska škoda.

Negovano ali pa nasprotno zanemarjeno stanje parkljev ima tudi zelo velik in večkrat odločilen vpliv na stojo nog in hod živali. Vsi pa vemo, da to spet vpliva na ceno živali. Tudi lepo oblikovana in zdrava žival izgubi mnogo na svoji vrednosti, ako ima slabo negovane parklje. Ako so živali vedno v hlevu

in pri taki živali ne skrbimo primerno za nego parkljev, povzročajo to večkrat razvoj oziroma nastanek takozvanih „medvedjih šap“. Pri hoji se nam zdi kakor da bi take živali hodile ne samo po parkljah, ampak tudi po bicljah.

Razne druge napake v stoji nog, kakor kravja stoja, sodasta stoja, ozka stoja, široka stoja, sabljasta stoja in preveč navpična stoja so dedne napake in so zato že večkrat podedovane. Večkrat pa povzročajo te napake tudi nepravilna reja, še večkrat pa tudi slaba in nepravilna nega parkljev. Na pravilen razvoj stoje nog in na pravilen hod živali vplivajo v veliki meri predvsem pašna, dnevno gibanje živali na tekalšču, pogosto vpreganje živali in pa redna nega parkljev.

Ni pa važno, da skrbimo za pravilen razvoj parkljev samo pri goveji živini, priporočljivo je to tudi pri svinjah in ovcah, četudi pri teh živalih to navadno ni take odločilne važnosti.

Mati vzgaja

Milka se je prav zavzela, ko je na Miklavžovo jutro našla na slamnici lično metlo in tudi smetišnico. „Mama, glejte, kaj mi je Miklavž prinesel!“

„Joj, kako je bil letos moder! Nič več čee“, ampak pravo metlo, s katero se da pometati. S tem je hotel povedati, da si že velika, da moraš že mami pomagati.“

„Mama, takoj grem pometat! Pojte z menoj!“

Mama je šla za petletno hčerko in ji odkazala, kaj sme pometi. Določila je del veže, kjer ni nobenega predmeta in tudi ne steklenega okna, ki bi ga mogla ubiti.

Z vso naglico šviga metlica, prah se dviga in mama silno kiha.

„Zakaj pa kihate, mama?“

„Ko pa delaš tak prah, da še dihati ne morem. Daj mi metlico, pokažem ti, kako se prav pometi...“ Mama kaže, mala gleda in sama poskuša. „Tako, zdaj pa znaš“, pohvali mama. „Vsak dan boš smela pometi ta del veže.“

Milka se je na ta način zgodaj navadila pometati. Iz igranja je prešla v delo in vesela je, da more namesto mame nekaj narediti.

Zadnjič se je pa upirala, zdaj je že večja in je del veže, ki ga mora dnevno pometi večji. „Ne bom pometala“, je dejala mami. Mama ni nič rekla. Prišel je čas mavžne in Milka je bila lačna. Počasi se je bližala mami, kot kak grešnik. Mama jo je videla, a jo je nalašč prezrla. Vsem otrokom in poslom je že dala malico, le za Milko ni bilo nič pripravljene. Deklica se je hitro zgubila v vežo in v kratkem spet prišla k mami.

Medtem, ko je v veži pela metla je mama tudi Milki pripravila dobro mavžno.

Kajne, mame, težko je prav vzgajati! Treba je zato premisleka in tudi časa. Vendar se ne enega ne drugega ne bojte. Storitve vse, za blagor svojega otroka.

ZAHVALA

Franc Hobel se v svojem imenu in v imenu otrok prisrčno zahvaljuje vsem, ki so se udeležili pogreba rajne Ravnjakove matere. Posebna zahvala preč g. dr. Ciganu iz Kamena za pogrebne obrede in ganljive besede na grobu, ter d. dr. Sturmju za zdravniško pomoč in domačemu moškemu zboru za žalostinke.

Franc Hobel
p. d. Ravnjak

POSLUZITE SE POLOZNIC

Tisti, ki naročnine še niso plačali, naj se poslužijo poslanih položnic. Oni pa, ki so že plačali, naj se ne jezijo, če bodo dobili zopet položnice. Shranite jo, še bolje, če pridobite novega naročnika. — Če kdo „Tednika“ ne dobiva redno, naj nam to sporoči.

„NAŠ TEDNIK“

poštna hranilnica številka 69.793

List stane:

letno	19,20 S
polletno	9,60 S
četrtletno	4,80 S

Koledar je imel prav

K staremu župniku pride dekle z dežele s čudno prošnjo.

„Rada bi se možila, a doma imamo koledar, v katerem je izrek sv. apostola Pavla, ki mi ne gre iz glave. Izrek se glasi: ‚Kdor se poroči stori dobro, kdor se ne poroči stori bolje.‘“

Snubi jo priden fant, se ji tudi dopade in bi ga poročila, a radi tega izreke ne ve, kaj storiti.

Župnik je videl, da bi se dekle rado možilo, zato reče: „Ja moj ljubi otrok, boš morala koledar meni prinesiti, drugače ne morem pomagati.“

Prihodnjo nedeljo zopet pride dekle in prinese koledar. Odpre istega in pokaže izrek. Župnik izstrga iz koledarja list, kjer je bil izrek. Reče dekletu: „Tako list s tem izrekom shranim jaz, Ti pa pojdi in se poroči!“

Tako se je tudi zgodilo. Čez par let pride župnik v ta kraj in sreča to nekdanje dekle. Vpraša, kako ji gre zdaj, ko je žena. Ona pa mu klaverno odgovori:

„Oh, gospod župnik, koledar s tistim izrekom je imel prav!“

Za dobro voljo

Premišljen odgovor

Katehet razlaga v šoli stvarjenje sveta in govori tudi o nebesih.

Vpraša učenca: „Kaj moramo storiti še prej, predno pridemo v nebesa?“

Jernejček prebrisan: „Umreti moramo prej.“

Zadnja čaša vina

Znamenit švedski kralj Karol XII. je bil v svoji mladosti strastno udan pijaci. V svoji pijanosti je večkrat storil nepremišljene reči.

Tako je nekoč v svoji pijanosti s tridimi besedami razžalil svojo staro mater.

Drugo jutro ga eden njegovih prijateljev opozori na to, kako bridko je moral biti materi pri srcu, ko jo je s tako razžaljavimi besedami žalostil.

Karol mirno in tiho poslušal prijatelja. Resen postane. Premišlja nekaj časa, potem pa odločno reče: „Prinesite mi steklenico najboljšega vina in kozarec.“ Prinesejo mu. Karol vzame steklenico in kozarec in gre k svoji materi. „Milostljiva“, reče, „jaz sem Vas včeraj hudo razžalil in užalostil.“

Nalije si kozarec z vinom in vpricho matere, katera ga je začudeno gledala, izpije do dna. Potem reče: „Tako, to je bila moja zadnja čaša vina, katerega sem pil. Odslej ne pijem več!“

Ostal je mož beseda.

Z. I. M.:

Žvesta srca

(Nadaljevanje)

„Škoda, da ni nihče slišal njihove napovedi“, je bilo žal Gregcu.

„Prerokujem ji tudi jaz lahko“, so pribili ded. „Čisto gotovo jo čaka mnogo trpljenja in malo veselja. Takoj po brezskrbnih otroških letih se bodo začele skrb in z razočaranji ji tudi ne bo prižanešeno. Vesta, otroka, na kmetiji ne gre dobro, če ni garanja in trpljenja. Tudi midva z babico pa atej in mama se morajo tudi truditi, če hočejo, da kaj pridela.“

„Dedej, zakaj pa ne pridejo žalik žene? Pri Žavniku so že bile, ste pravili. „Bob sej, bob sej; bo gratov“, so naročale gospodarju. Žavnik jih je ubogal. Po snegu je sejalo bob, čeprav so se mu drugi smejali. Jeseni pa ga je imel, kot nikjer drugje. Še k nam naj bi prišle, pa bi prinesle srečo v hišo in ateju ter mami bi ne bilo treba toliko delati.“

Ded so se muzali v brke in resno dejali: „Bele žene ne prihajajo zmeraj med ljudi, ampak samo včasih. Morda jih je celo kdo razžalil pa sploh nočejo več v vas.“

„Zakaj pa je Turkov Jozi potem v Žavnikovih pečeh dim videl? Dejal je, da

bele žene tam kuhajo. Če bi jih tja šel iskat, bi jih pa morebiti našel. Dedej, pustite me!“

„Bog varuj, peči so strme. Še ubiješ se nam, kakor se je pred leti Arnejev Tevži. Kar lepo doma bodi in ubogaj!“

Jozi, nekoliko mlajši, se je tesno oklepala deda in poslušal. Vse si je zapomnil. Tudi botrica Lena, ki stanujejo v kajži pod gozdom, so pripovedovali o torkljah, ki pridejo v hišo če se na kvatni tork pred, o divji jagi, o gornem možu in o škopniku, ki tiste otroke pobira, ki so po Marijinem zvonjenju zvečer še zunaj. „Bojim se“, je dejal in se še bolj stisnil k dedu.

„Ne boj se, pridnim otrokom se nič ne zgodi“, so tolažili ded.

„Ko bom velik, bom vzel žegnane vode in vse strahove pognal“, je še pogumno pripomnil.

Mama je ves pogovor s peči slišala v kamrico. Stiskala je k sebi deklico in jo med solzami poljubljala in ljubkovala: „Sirotica moja mala, tako majhna in nedolžna si še, a ti že prerokujejo trpljenje. Mama te ima nadvse rada. Vse bo storila, da ti vsaj v prvi mladosti ne bo prehud.“ Potem je spet zbrala misli in zinjala dalje: „Jutri bo krst. Botra bo Lena. Če umrjem, bo otročiče vsaj po veri in domači šegi vzgajala.“ Pomirila se je in v mislih prešla na fantička. „Živahna sta, vse stakneta, vse obleze-

ta. Gregi se še konj ne boji. Ves je atijev in tudi vedno za njim. Kmet bo in verjetno gospodar pri Mlinarju. Jozi je bolj mami podoben. Najrajši je v mlinu. Vedno se moram bati, da ne pade pod kolesa in v vodo. Saj potok ni globok, a tak majhen otrok vseeno lahko utone. Sicer pa je težko reči, kako se bosta razvila.“

K otročnici je po prstih pristopila botrica Lena. Mračilo se je že, dete je spalo. „Kajne, jutri bo krst in za Nežo ste se odločili“, je šepetala Lena, medtem, ko je deklico trikrat prekrizala.

„Da, tako je najbolj prav. In Tebe ob tej priliki prosim, da bi na Nežo še posebej gledala. Saj znaš brati, zraven šivanja imaš tudi več časa, kot jaz zraven vsega dela. Rada bi, da bi bilo pošteno in pridno dekle.“

Lena je segla v torbo in vzela iz nje lepo zapečeno pogačo in nekaj v papir zavitega: „Vzemi, tu je pa za mojo deklico slika njene patrone.“ Z živimi barvami je neznani domači umetnik upodobil na steklo dvanajstletno devico Nežo z mučniško palmo in belim jagenjcem v roki. „Naj jo prav kmalu spozna, vzljubi in posnema.“

„Ti pa že zdaj skrbiš za njen dušni blagoslov, Bog Ti povrni, Lena“, je bila hvaležna mati.

*

Kakor vsi kmečki otroci je rasla tudi

(Dalje prihodnjič)